

UŽOVKA HLADKÁ

Užovka obojková (*Coronella austriaca Laurenti, 1768*), čeleď Užovkovití (*Colubridae*)

Vzhled

Dosahuje délky od 45 do 75 cm. Zbarvení je téměř jednotné. Kresba hlavy může připomínat kresbu zmiže obecné (*Vipera berus*)!!! Také skvrnitost hřbetu může při pohybu připomínat zmiži, podplamaté. Základní zbarvení je šedavé až šedé, hnědé, hnědošedé, někdy i žlutohnědé. Na hřbetě bývají zpravidla hnědé, hnědošedé, vzácněji tmavohnědočervené skvrnky. Tyto skvrnky mohou být spojeny do dvou až čtyř podélných pruhů. Existují i jedinci bez skvrn. Břicho je buď hnědé, šedorůžové, šedohnědé nebo špinavě žlutohnědé. Samci jsou spíše šedí a mívají skořicově zbarvené břicho, zatímco samice bývají spíše hnědavé, se šedým břichem. U některých jedinců se setkáváme s jediným, celistvým análním štítkem (*anale*), jaký známe u zmijovitých hadů. Užovka hladká má poměrně malou trojúhelníkovitou hlavu, krk je jen slabě zúžen.

Stanoviště

Žije na teplých výslunných stráních porostlých keři, na sutích a pasekách i na krajích lesů, hlavně na k jihu exponovaných místech, výjimečně na vlhčích biotopech. Od nížin až do nadmořské výšky 600m, někdy až 1 500m.

Rozšíření a výskyt u nás

Severní a střední Evropa, od Norska a Švédska po Španělsko a Portugalsko a na východ až po Malou Asii a Kavkaz. V ČR žije ostrůvkovitě a ne příliš hojně na několika lokalitách, i když její výskyt je relativně souvislý a rovnoměrný. Ve vyšších polohách a v kulturní krajině chybí.

Na Českolipsku je hojná. Často se s ní setkáme kolem Dubé, Doks, České Lípy, Kravař i Cvikova.

Biologie

Její hlavní potravou jsou ještěrky, slepýši, jiné druhy hadů (jsou herpetofágní) a výjimečně i mláďata na zemi hnízdících ptáků nebo hlodavci. Aktivní je ve dne. Užovka hladká zimuje od října (listopadu) do dubna v děrách, ve skalních rozsedlinách a pod kořeny stromů a keřů. V dubnu krátce po probuzení se hadi páří. Samci spolu o samice bojují. Koncem září nebo začátkem října klade samice 2 až 15 vajec či mláďat. Užovka hladká je had ovoviviparní, tedy vejcoživorodý, proto tvoří obal jeho vajíček jen tenká průhledná blanka. Tento blanitý obal se buď trhá již v kloace, nebo ho mláďata protrhnou krátce po opuštění kloaky. Samice o mláďata nepečuje.

Mezi nepřátele užovky hladké patří hlavně dravci, ježek, kunovité šelmy, ale i volně chované slepice.

V ČR žije užovka hladká severní – *Coronella austriaca austriaca* (*Laurenti, 1768*).

JE ŽIVOČICHEM ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝM V KATEGORII – SILNĚ OHROŽENÝ DRUH

Kontakt:
Ing. Zdeněk Vitáček,
Zoologie obratlovců,
Přírodovědné oddělení
Vlastivědného muzea
a galerie v České Lípě,
487 824 145,
vitacek@muzeumcl.cz

Foto: archiv VMG v CL

Zdroj – Otevřená
encyklopedie WIKIPEDIE